

**Gemeente
Rotterdam**

Dienstverlening
Haven, Economie, Horeca, Bestuur (wijken en
kleine kernen)
Robert Simons

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Website: www.rotterdam.nl

Van: Iris Bakker
Telefoon: 14 010
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Uw kenmerk: 21bb8228, 21bb8234,
22bb007559, 23bb003697
Ons kenmerk: M2310-3061 - 24bo003471

Onderwerp: Afdoeningsvoorstel moties
Wijk aan Zet

Datum: B&W 12 maart 2024

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Op 17 juni 2021 heeft uw raad, ter bespreking van het raadsvoorstel "Wijk aan Zet" de motie 'Toezeggingen op een transparante wijze opgevolgd' (21bb8234) van I. van Wifferen (D66) e.a. en de motie 'Meer gewicht aan zienswijze wijkraad' (21bb8228) van E. Büyükcifçi (NIDA) aangenomen. Tijdens de begrotingsraad op 10 november 2022 heeft uw raad de motie 'Stimuleer werken in de wijk en praktijk' (22bb007559) van T. Kind (Volt) e.a. aangenomen. En op 21 juni 2023 heeft uw raad de motie 'Bewoners aan zet' (23bb003697) van J. Bokhove (GroenLinks) e.a. aangenomen.

Deze moties hebben allen betrekking op Wijk aan Zet en hebben de afgelopen periode invulling gekregen binnen het werken in de wijk. Middels deze brief sturen wij u een afdoeningsvoorstel voor de vier moties.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Wijk aan Zet

Wijkwethouderschap

Motie Maak optimaal gebruik van online platform MijnRotterdam (Volt) (22bb007562)

Motie Wijkraadsleden gelijk blijven waarderen? Indexeren (GroenLinks) (23bb007508)

Motie Ook wijkraadsleden verdienen het om goed uit te zien (GroenLinks) (23bb003696)

Toelichting:

Motie Toezeggingen op een transparante wijze opgevolgd (21bb8234)

De motie 'Toezeggingen op een transparante wijze opgevolgd' roept het college op om met een voorstel te komen over de wijze waarop toezeggingen vanuit de adoptiewethouder kunnen worden toegevoegd aan het raadsinformatiesysteem en zowel de gemeentelijke organisatie als de griffie te betrekken bij dit voorstel.

In september 2021 is er in het kader van de motie Toezeggingen op een transparante wijze opgevolgd eerder een afdoeningsvoorstel gedaan (21bb11015). Daarin is aangegeven dat, conform de wensen van uw raad, de raad altijd een afschrift zal ontvangen van toezeggingen gedaan tijdens een formeel overleg tussen college en wijkraad. Dit is conform artikel 26 van de Verordening op de wijkraden 2022. Op 22 november 2022 is er eveneens een afdoeningsvoorstel gedaan (21bo5701). Daarin is aangegeven dat, tijdens de formele werkbezoeken wordt genoteerd welke acties besproken zijn met de (wijk)wethouder en welke opvolging deze behoeven. Terugkoppeling op de actielijst verloopt schriftelijk, via de gebiedsorganisatie aan de wijkraad. Uw raad is in beide gevallen niet met het afdoeningsvoorstel akkoord gegaan.

Het college vindt het belangrijk om zowel aan vragen als (on)gevraagde adviezen vanuit de wijk(raden) op een juiste, snelle en transparante manier gevolg te geven. Dit versterkt het vertrouwen in de (lokale) democratie en het vertrouwen in de overheid. De Vragen uit de Wijk, die voortkomen uit formele werkbezoeken van leden van het college, zijn daarom in het afgelopen jaar (2023) periodiek besproken in het college. Zo houdt het college zicht op welke vragen er in de wijk spelen. Toch bleek de opvolging en terugkoppeling op de Vragen uit de Wijk nog niet altijd goed te gaan. Afgelopen tijd is er daarom gewerkt aan het verbeteren van het proces rondom het beantwoorden en afhandelen van de Vragen uit de Wijk. Daarbij heeft het college rekening gehouden met het afdoen van deze motie. Het college stelt de volgende werkwijze voor:

1. Vragen uit de Wijk, die voortkomen uit formele werkbezoeken van (wijk)wethouders, worden eens per twee maanden in het college besproken.
2. In de tussentijd worden de vragen opgepakt door het Wijk MT (het managementteam bestaande uit vertegenwoordigers van alle clusters in de wijk). Indien nodig kan de vraag (en/of het antwoord) ook worden besproken in het staf-overleg van de betreffende wethouder. Het voordeel van het bespreken in zowel het Wijk MT als in de staven van collegeleden, is dat er vanuit de inhoud direct opvolging gegeven kan worden.
3. De reactietermijn op een Vraag uit de Wijk is zes weken, tenzij anders is afgesproken.
4. Uw raad ontvangt eens per twee maanden een afschrift van de stand van zaken omtrent de Vragen uit de Wijk via het RIS. Hierbij wordt er niet inhoudelijk ingegaan op de afhandeling van de vragen, maar sec welke vragen er spelen, welke wethouder verantwoordelijk is en of de vragen uit de wijk op tijd zijn afgehandeld. U ontvangt dit afschrift met een begeleidende raadsinformatiebrief. Deze werkwijze is afgestemd met de griffie.

Het college is van mening dat op deze manier recht wordt gedaan aan de Vragen uit de Wijk die tijdens formele werkbezoeken worden gesteld.

Motie Meer gewicht aan zienswijze wijkraad (21bb8228)

De motie 'Meer gewicht aan zienswijze wijkraad' roept het college op om altijd binnen een termijn van 6 weken een schriftelijke reactie te geven op ongevraagde adviezen van wijkraden.

De reactietermijn van zes weken, waar de motie aan refereert, is vastgelegd in de verordening. In de praktijk wordt deze termijn niet altijd gehaald. Dit acht het college onwenselijk. Daarom is gekeken of er een koppeling kan worden gemaakt tussen het proces van de behandeling van Vragen uit de Wijk (zie hierboven) en het behandelen van (on)gevraagde adviezen.

Dit blijkt mogelijk en is efficiënt. Dat betekent dat voor ongevraagde adviezen eenzelfde werkwijze zal gelden als hierboven beschreven voor Vragen uit de Wijk. Dus: de lijst eens per twee maanden in het college bespreken en behandeling in het wijk MT. Daardoor is meer sturing op het proces mogelijk.

Daarnaast wordt voorgesteld om de ongevraagde adviezen ook bij dezelfde raadsinformatiebrief als hierboven benoemd mee te nemen. Zo heeft uw raad in één keer overzicht in zowel de Vragen uit de Wijk als inzicht in de stand van zaken omtrent het afhandelen van de ongevraagde adviezen.

Er dient wel een kanttekening geplaatst te worden, op basis van de ervaring in zowel deze als vorige collegeperiode. Ongevraagde adviezen gaan vaak over complexe vraagstukken, die meer tijd kosten om af te handelen dan zes weken. In de tussentijd dient echter wel gerapporteerd te worden over de stand van zaken. We sturen daarom extra op tussenberichten of mondeling contact tussen wijkraad en wijk MT.

Verder is het goed om het volgende te vermelden:

- De inwerkingtreding van het wijkwethouderschap: sinds 2023 hebben alle wijken een eigen wijkwethouder, wat dus betekent dat iedere wijk een direct aanspreekpunt heeft binnen het college.
- Naar aanleiding van signalen van de wijkraden zelf, is gewerkt aan het realiseren van een mailadres waarmee Rotterdammers direct in contact kunnen komen met hun wijkraad.

Motie Stimuleer werken in de wijk en praktijk (22bb007559)

De motie 'Stimuleer werken in de wijk en praktijk' verzoekt het college om medewerkers die op beleids- en strategisch niveau werkzaam zijn op thema's die relevant zijn voor het beleid in Rotterdamse wijken (o.a. veiligheid, jongerenwerk, armoede, welzijnswerk en de wijk aan zet) aan te moedigen om een deel van hun werktijd op flexplekken in de wijken en/of in de praktijk te werken. En hierbij rekening te houden met de beschikbaarheid van voldoende werkplekken voor medewerkers in de uitvoering en initiatieven in de wijken.

Het college onderschrijft het belang van de motie. In het afgelopen jaar is er veel inzet gepleegd om onze dienstverlening richting de Rotterdammer te verbeteren, met in het bijzonder aandacht voor laagdrempeligheid en zichtbaarheid. Door letterlijk dicht bij de Rotterdammer te werken en kennis van de wijk op te doen, kunnen wij de kwaliteit van ons werk en de dienstverlening aan de Rotterdammer verbeteren en beter aansluiten op wat de wijk nodig heeft. Dit is een belangrijk onderdeel van Wijk aan Zet.

Inmiddels zijn er in alle 39 wijken wijkhubs geopend. De wijkhub is een plek in de wijk waar bewoners een luisterend oor en antwoord op hun vragen krijgen, maar waar bewoners elkaar ook kunnen ontmoeten.

Het jaar 2024 wordt gebruikt om de programmering in de wijkhubs verder vorm te geven. Elke wijkhub heeft namelijk een eigen karakter, zoals ook elke wijk dat heeft. Bij de wijkhubs wordt ingezet op geregelde aanwezigheid van vakspecialisten en op structurele aanwezigheid van medewerkers die gespecialiseerd zijn in het goed doorgeleiden van bewoners naar passende dienstverlening. Gedurende 2024 wordt deze inzet verder uitgebreid, met als doel om de diverse collega's te motiveren om vanuit de wijkhubs te werken.

De afgelopen periode is communicatie-inzet gepleegd om 'werken-in-de-wijk' te stimuleren. We hebben met regelmaat de collega's geïnformeerd over de wijkhubs en aangemoedigd om deze in te zetten voor hun werkzaamheden.

Dit is gedaan door inspirerende verhalen te delen, met een duidelijke oproep tot actie, via digitale nieuwsbrieven, concernbrede artikelen op intranet, het gebruik van gemeentelijke 'narrowcasting schermen' en door het uitbreiden van onze 'wijkhub community' op intranet, welke inmiddels is gegroeid van 250 naar ruim 700 leden.

Met het verder versterken van het WijkMT geven we bovenstaande ontwikkeling nog meer een boost. Het WijkMT, wat regelmatig in de wijk(hub) te vinden is, kent afvaardiging uit alle clusters en dient als platform voor zowel wijkraad als medewerkers om voortgang op de wijkakkoorden, maar ook actualiteiten en escalaties in de wijk op te lossen. De WijkMT leden hebben mandaat en positie om te schakelen binnen hun cluster daar waar nodig, zij betrekken derhalve de benodigde beleids- en strategisch medewerkers die nodig zijn in de wijk. Op die manier is de connectie tussen wat de wijk nodig heeft en de beleidsmedewerkers toegenomen.

Tevens gaan we steeds meer op vele beleidsterreinen, en juist ook integrale opgaven, de wijk in om de plekken en de instanties waar dit speelt actief te bezoeken en hier gesprekken aan te gaan. Voorbeelden zijn een schouw op de buitenruimte samen met bewoners en samen met jongeren invulling geven aan de jongerenhubs.

Inmiddels zijn ook de Wijkraden al geruime tijd aan de slag en ook daar is de verbinding gelegd. Tijdens wijkraadsvergaderingen worden beleidsmedewerkers geregeld uitgenodigd om onderwerpen toe te lichten. Dit gebeurt ook andersom: vanuit diverse portefeuilles agenderen beleidsmedewerkers hun onderwerpen bij de wijkraden of worden aparte avonden georganiseerd om input op te halen uit de wijk. Een goed voorbeeld hiervan zijn de avonden rondom verkeerscirculatieplan in diverse wijken. Deze wisselwerking leidt tot meer kennis en begrip over en weer. Bewoners en wijkraadsliden begrijpen gekozen richting of beleid beter en kunnen hun input leveren. Medewerkers verrijken hun plannen met input uit de wijk. Dit zorgt er ook voor dat daar waar discussie ontstaat ook gemakkelijker in gezamenlijkheid een oplossing kan worden gezocht.

Al deze genoemde acties en ontwikkelingen raken niet aan het aantal (werk)plekken en mogelijkheden van medewerkers in de uitvoering en mogelijkheden voor initiatieven uit de wijk. Zij zijn daar een verlengstuk of aanvulling op.

Het college is blij met de fysieke realisatie van de wijkhubs, maar de bezetting en de openingstijden verdienen zeker nog onze aandacht. Het is absoluut niet de bedoeling dat wijkhubs leeg staan of slechts beperkt geopend zijn. De wethouder Wijken is onlangs nog als 'mystery guest' langs een aantal wijkhubs geweest om zelf te kijken welke verbeterpunten er zijn, zowel op korte als lange termijn. Het heeft voor het college prioriteit om de verbeterpunten, qua programmering, bemensing en openingstijden, de komende periode verder vorm te geven.

Motie Bewoners aan zet (23bb003697)

De motie 'Bewoners aan Zet' verzoekt het college de wijkraden te informeren over de mogelijkheden van co-creatie bij het uitvoeren van de wijkakkoorden. De aanleiding van de motie is de evaluatie van het programma Mooi Mooier Middeland. Deze motie sluit goed aan bij de doorontwikkeling van Wijk aan zet. Hierbij informeren we uw raad over de rol van co-creatie op dit moment en waar we naartoe werken.

Het begrip "co-creatie" kan op verschillende manieren worden geïnterpreteerd. Vanuit Wijk aan zet bedoelen we hiermee:

Samenwerking tussen bewoners, wijkraad, wijk MT, clusters en partners in de wijk. Waarbij zij allen invloed hebben op het resultaat van dit proces, zoals een plan, advies of product.

Dit kan dus gaan over welke acties er in een jaaractieplan moeten komen, maar ook over het vormgeven van de uitvoering van deze acties.

Wat gebeurt er al?

De ideeën achter Wijk aan Zet zijn niet volledig nieuw. Bij de (door)ontwikkeling van Wijk aan Zet – inclusief het proces van de totstandkoming en uitvoering van wijkakkoorden - gebruiken we de lessen van eerdere ervaringen met wijkdemocratie. Waaronder die uit de wijk Middelland. De samenwerking tussen bewoners, wijkpartners, wijkraad en gemeente vormt de basis voor de uitvoering van de wijkopgaven in het wijkakkoord. Bestaande samenwerkingsverbanden, dan wel co-creatie, worden met het wijkakkoord voortgezet of vernieuwd.

Co-creatie staat centraal bij de wijkakkoorden: we hebben met de wijken (bewoners, ondernemers, wijkraden) in de wijkakkoorden en jaaractieplannen acties geformuleerd. Die acties voeren we deels zelf uit, deels in samenwerking met partners. In alle wijken bouwen we aan sterke netwerken waar ook veel samenwerkingspartners deel vanuit maken en voeren we op directeursniveau en soms op bestuurlijk niveau gesprekken met partners (veiligheidsketen, corporaties, havenbedrijf, ondernemers, etc).

Los van de wijkakkoorden zijn er ook tal van andere vormen en instrumenten waarbij co-creatie centraal staat, zoals Right 2 Challenge (R2C). R2C richt zich over het algemeen op taken die op wijkniveau spelen. Hierdoor manifesteert R2C zich als een hele concrete vorm van samenwerking en co-creatie in de wijken. In de doorontwikkeling van R2C wordt onderzocht hoe het beter kan aansluiten op de structuur en instrumenten van Wijk aan Zet. Vorig jaar is een aantal wijkraden bezocht om hen kennis te laten maken met de mogelijkheden die R2C biedt. R2C is één van de instrumenten om initiatieven van Rotterdammers te realiseren. In een bredere context, binnen het kader van Rotterdam Regelt, wordt eveneens onderzocht hoe complexe initiatieven (die cluster overstijgend en/of niet specifiek passen binnen één instrument) toch kunnen worden gerealiseerd met behulp van de structuur van Wijk aan Zet. Bijvoorbeeld door de wijk MT's hier een rol in te geven.

Voorbeelden

In **Hoogvliet** was een leegstaande verpauperde sportvoorziening (dubbele gymzaal) niet meer in gebruik. Vanuit het gebied is een lokale partij gezocht die hier iets mee wilde gaan doen. De locatie is inmiddels in gebruik als een Urban sportplek voor jongeren. Samen met twee andere locaties wordt deze locatie inmiddels gezien als onderdeel van de jongerenhub Hoogvliet. Binnen SPOT kun je naast sporten, dansen, gamen etc. ook hulpvragen stellen, op zoek naar werk, meedenken over van alles en nog wat. Er wordt samengewerkt door ondernemers, jongeren, welzijnsorganisatie, het lokale netwerk en de gemeente. Nieuwste ontwikkeling is de challenge voor het onderhoud van de buitenruimte door de jongeren zelf. Dit project is deels bekostigd door handgeld van de wijkmanager maar ook door SKVR, Cultuurconcreet en inzet van de lokale aanbieders.

In **Pendrecht-Zuidwijk**, op de Kapershoekseweg, zit een oude gemeentewerf. Hier worden jongeren opgevangen in het laatste stadium van hun hulpverleningstraject naar zelfstandigheid. De opvang grenst aan een parkje waar veel overlast wordt ervaren. Samen met de beheercommissie is begonnen aan het opknappen van het parkje.

Hierbij zijn zeer korte lijnen met de NAS, politie, Toezicht en handhaving, bewoners (ook van de opvang) en de gemeente. Co-creatie is overigens tot op heden nog niet helemaal vlekkeloos, want deze manier van samenwerking tussen partijen in de wijk is een leerproces. Het parkje is opgeknapt door slim gebruik te maken van bestaande middelen, bijvoorbeeld door niet gebruikt geld uit andere projecten en het naar voren halen van beheeropgaven.

In **Middelland-Nieuwe Westen** voeren we de acties uit het Jaaractieplan/Wijkakkoord uit met inzet van zogenaamde opgaveteams. Deze opgaveteams worden georganiseerd door en vanuit de gebiedsorganisatie. Via het Wijk MT is aan clusters van de gemeente gevraagd om ambtenaren "af te vaardigen". Zij nemen deel aan de opgaveteams en werken mee aan de uitvoering en realisatie van acties uit het Jaaractieplan. Ook bewoners en wijkpartners, afhankelijk van de inhoud van de actie, nemen deel aan de opgaveteams. Op deze manier leveren zij een inhoudelijke bijdrage aan de aanpak.

Ontwikkeling Wijkraden

Sommige wijkraden gaat het goed af, maar andere wijkraden hebben meer moeite met opstarten en enkelen zijn zelfs ontevreden over hoe het op dit moment gaat. Om de ambities vanuit het programma Wijk aan Zet te realiseren, is het cruciaal om te achterhalen hoe we het huidige model in de praktijk optimaliseren. Om die reden is er een ontwikkelsprint gestart rond de centrale vraag: Hoe versterken we de Rotterdamse wijk- en dorpsraden op basis van goede praktijken?

Na vooronderzoek, waarnemingen en gesprekken met wijkraadsleden, wijkraadscoördinatoren, experts, ervaringsdeskundigen en betrokken collega's zijn vijf sporen geïdentificeerd die van belang zijn voor de doorontwikkeling van de wijkraden:

- Ondersteuning, informatie en begeleiding van/aan de wijkraad
- Een goed team zijn,
- Autonoom kunnen functioneren
- Verbinding maken met de wijk
- Invloed uitoefenen op bestuur en ambtelijk apparaat

De algemene bevinding is hierbij vooral dat het huidige instrumentarium door de wijkraad als te beperkt wordt ervaren. Het belangrijkste instrument is het wijkakkoord. Veel wijkraden hebben behoefte aan een beter gevulde gereedschapskist om hun werk te doen als belangenbehartiger. Vooral de wijkraadcoördinator en wijkmanager spelen hierbij een belangrijke rol voor de wijkraad in het faciliteren en helpen bij verbinding maken met de wijk. Ook zij geven aan dat ze daar meer ruimte en hulp voor nodig hebben. Dit geluid nemen we mee in het advies en de concrete aanbevelingen voor de volgende fase van deze ontwikkelsprint.

Onderzoeken EUR

In september 2023 heeft de Erasmus Universiteit drie onderzoeken afgerond naar verschillende soorten wijkprogramma's. Deze uitkomsten zijn onderaan de brief beknopt weergegeven. Op dit moment wordt gewerkt aan vertaling naar werkvormen en instructiemiddelen voor zowel de leden van de wijkraden als de leden van de wijk MT's. Co-creatie is hier onderdeel van. Belangrijke rode draad is dat het model Wijk aan zet en instrumenten als het wijkakkoord en de Wijk MT's voldoende mogelijkheden bieden voor maatwerk per wijk en co-creatie. Dit maakt het minder vaak nodig of wenselijk dat er specifieke wijkprogramma's worden ingericht.

In sommige gevallen is dat echter wel wenselijk - zoals bij NPRZ of Veerkrachtig BoTu - gezien de opgave, (Europese) financiering of samenwerkingspartijen.

Beknopte weergave van de drie onderzoeken:

- De evaluatie van wijkprogramma Mooi Mooier Middelland. De kernvraag hierin was: Hoe is de samenwerking verlopen tussen gemeente en bewoners? Draagt de manier van samenwerken bij aan de wijkdemocratie en wat heeft het opgeleverd? En wat leren we ervan voor wijkaanpakken die gemeente en bewoners samen maken?
- Werk aan de wijk; lessen uit wijkprogramma's voor de Rotterdamse wijkdemocratie. Naast de plannen die wijkraden (en daarvoor gebiedscommissies, wijkcomités) zelf maken, zijn er de afgelopen jaren in verschillende wijken ook andere programma's opgesteld en uitgevoerd. Zoals wijkprogramma's of buurtverbeterplannen. Dit onderzoek richtte zich op de vraag wat er geleerd kan worden van deze wijkprogramma's en hoe deze lessen benut kunnen worden bij het werken met de huidige wijkakkoorden en de bredere beweging van Wijk aan Zet.
- De experimenten met participatief begroten in Bospolder-Tussendijken, onderdeel van Europees onderzoeksprogramma Demotec. Het Demotec-onderzoek richt zich op participatief begroten: bewoners mogen meebeslissen over het gemeentelijk budget. Het onderzoek duurt vier jaar en richt zich op meerdere onderzoeksvragen. Het doel van het onderzoek is achterhalen hoe participatief begroten succesvol is te organiseren. En hoe betrokkenheid van burgers en beleidsmakers is te vergroten. De Erasmus Universiteit richt zich vooral op Bospolder-Tussendijken. Een wijk waar in 2022 bewoners directe zeggenschap kregen over programmabudget van €300.000.

De drie onderzoeken laten zien dat samenwerking met bewoners vruchtbaar is als er sprake is van **initiatief van bewoners**. Gecombineerd met een **toegewijd team** vanuit de gemeente kunnen er flink wat meters gemaakt worden in de wijkverbetering. De **wijklogica** staat centraal. De betrokken collega's van de gemeente hebben de **vrijheid** om integraal te werken en te schuiven met budgetten. **Flexibiliteit in geld, regelkracht én beleid** zijn onontbeerlijk voor een overtuigend samenwerken.

Aandachtspunten vormen **openheid** van de werkwijze en de **toegankelijkheid** voor verschillende bewoners om mee te doen. Het is daarom van belang dat **communicatie vanuit de wijk** wordt georganiseerd én uitgevoerd. De gemeente ziet erop toe dat het proces open blijft. Succesfactor in het programmatisch samenwerken met bewoners is **bestuurlijke betrokkenheid**. Een wethouder of burgemeester kan het verschil maken om zaken echt voor elkaar te krijgen.

Conclusie

Het college is van mening dat met bovenstaande werkwijze recht wordt gedaan aan de moties en stelt voor om moties 21bb8234, 21bb8228, 22bb007559 en 23bb003697 af te doen.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Er is dekking voor de uitvoering van de bovenstaande moties.

Activiteiten en werkzaamheden genoemd in dit afdoeningsvoorstel vallen binnen de bestaande beleidskaders en wet- en regelgeving.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

De burgemeester,

G.J.D. Wigmans, l.s.

A. Aboutaleb

Bijlagen:

1. Evaluatie Mooi Mooier Middelland
2. Werk aan de wijk; lessen uit wijkprogramma's voor de Rotterdamse wijkdemocratie.
3. Reflectiepaper participatief begroten in Bospolder-Tussendijken